

(1)

รายงานการเข้าร่วมการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ
13th European Association for Southeast Asians Studies (EUROSEAS)
ณ University of Amsterdam กรุงอัมสเตอร์ดัม ประเทศราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์
ระหว่างวันที่ 23-25 กรกฎาคม พ.ศ. 2567

(1) หัวข้อเรื่อง และวัตถุประสงค์ของการประชุม

การประชุมวิชาการระดับนานาชาติของ European Association for Southeast Asians Studies ครั้งที่ 13 ซึ่งจัด ณ University of Amsterdam เป็นการรวบรวมหัวข้อการศึกษาทางวิชาการด้านสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ที่หลากหลาย โดยมีจุดร่วมสำคัญ คือ การใช้พื้นที่ของกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในฐานะ อาณาบริเวณศึกษา (area studies) ที่สำคัญ โดยเป้าประสงค์ของคณะผู้จัดงานนั้นมุ่งหวังให้การประชุมวิชาการนี้ เป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการให้กับบรรดานักวิชาการที่เชี่ยวชาญในประเด็นต่าง ๆ ของภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

วัตถุประสงค์ของการประชุมวิชาการ:

- เพื่อเป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความสนใจ และผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์ต่าง ๆ ที่ใช้พื้นที่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ความท้าทาย และความผันผวนต่าง ๆ ที่เป็นประเด็นในพื้นที่ของการศึกษา โดยเฉพาะรูปแบบการจัดการประชุมที่มีความหลากหลาย อาทิ เวทีแสดงทัศนะขององค์ปาฐก การแลกเปลี่ยนความเห็นในรูปแบบของกลุ่มย่อย และการนำเสนอบทความ/บทความวิจัย เป็นต้น
- สร้างเครือข่ายทางวิชาการด้านสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ระดับชาติและนานาชาติระหว่างผู้ที่เข้าร่วมประชุม

(2) ผู้เข้าร่วมประชุม

นักวิจัย นักวิชาการ และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา รวมไปถึงประชาชนผู้สนใจเกี่ยวกับประเด็นด้านสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์จากนานาประเทศ รวมกว่า 200 คน โดยในการประชุมวิชาการทั้ง 3 วันนั้น มีบทความวิชาการและบทความวิจัยร่วมนำเสนอแลกเปลี่ยนกว่า 100 บทความ

(3) วิธีการประชุม/สัมมนา

เนื่องจากการประชุม European Association for Southeast Asians Studies (EUROSEAS) ครั้งที่ 13 นี้ ครอบคลุมระยะเวลากว่า 3 วัน ทางคณะผู้จัดงานได้แบ่งตารางการประชุมวิชาการออกเป็น 12 ช่วง (sessions) ครอบคลุมระยะเวลา 09.30 – 18.30 โดยจะแยกเป็นแต่ละห้องประชุม โดยที่ในแต่ละห้องประชุมนั้นจะการนำเสนอประเด็นหรืออิ มการนำเสนอที่แตกต่างกันไป กล่าวคือ (1) ระยะเวลา 09.30 – 11.00 น. (2) 11.30 – 13.00 น. (3) 14.30 – 16.00 (4) 16.30 – 18.00 ครอบคลุมระยะเวลาการประชุมทั้ง 3 วัน ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมการประชุมวิชาการทั้งผู้สังเกตการณ์ และผู้เข้าร่วม นำเสนอผลงานทางวิชาการสามารถตรวจสอบตารางการประชุม และสามารถเข้าร่วมการประชุมในแต่ละช่วงเวลาได้ตาม ความสนใจ/ความเชี่ยวชาญของตนเอง อาทิ ภาพที่ปรากฏด้านล่าง คือ กำหนดการประชุมวิชาการของวันที่ 23 กรกฎาคม 2567 ในช่วงเวลาแรก (09.30 – 11.00) ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวมีการนำเสนอบทความในแต่ละธีมที่แตกต่างกัน 10 ธีม เป็นต้น

(4) รูปแบบของการมีส่วนร่วม และบทความวิชาการที่น่าสนใจ

Session 1

RECA1.02	Climate-induced conflicts and vulnerabilities in Southeast Asia: Community-based adaptation, imagination, and interventions in space, to address socio-environmental challenges ●	Anubhav Goyal Sayamol Chaorenratana
RECA1.03	Aspirations to migrate to the EU: A comparative perspective from Southeast and East Asian countries ●	Asuncion Fresnoza-Flot Sofia Gaspar
RECA1.04	Protocols versus realities: the dynamics of biomedical ethics in early twentieth century Southeast Asia	Caroline Schep
RECA2.05	The Future of AI Regulation in Southeast Asia	Chen Meng Lam
RECA2.06	Sport, politics and identity in twentieth-century Southeast Asia ●	Friederike Trotier Simon Creak
RECA2.07	The Politics of Public Goods Provision in Urban Southeast Asia: Evolving Patterns in Malaysia and Indonesia ●	Edward Aspinall
RECA2.09	Relocating the Indonesian Capital: Diverse Discourses, Contradictory Expectations and Tangible Implications ●	Michaela Haug Vandy Yoga Swara
RECA2.10	Southeast Asia's Contemporary Relations with Europe: Politics, Security, Economics, and Civil Society ●	Alfred Gerstl
RECA2.11	Southeast Asian Heritage in a global context ●	Marina Kaneti
RECA2.12	Thai History of Ideas	Ployjai Pintobtang Worathlpa Satayanusakkul

ผู้รับทุนฯ ได้เข้าร่วมรับฟังปาฐกถาในวันแรกของการประชุมวิชาการ โดยศาสตราจารย์พวงทอง ภวัครพันธุ์ ศาสตราจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้รับเกียรติจากทางคณะผู้จัดงานฯ ให้ทำหน้าที่ในฐานะองค์ปาฐก โดยพวงทองนั้นมีความเชี่ยวชาญในประเด็นด้านความมั่นคง และสิทธิมนุษยชน โดยมีเฉพาะเมื่อประเทศไทยนั้นเคลื่อนตัวถอยหลังเข้าสู่บริบทของความไม่เป็นประชาธิปไตย ประเด็นที่พวงทองศึกษาทั้งมิติด้านความมั่นคงและสิทธิมนุษยชนจึงเป็นประเด็นที่แวดวงวิชาการนานาชาตินั้นให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนั้น เนื่องด้วยความสนใจและความเชี่ยวชาญของผู้รับทุนฯ ในประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมในบริบทของพื้นที่ประเทศไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้ผู้รับทุนฯ ได้มีโอกาสร่วมแลกเปลี่ยนประเด็นทางวิชาการในห้องประชุมหัวข้อ **Climate-induced conflicts and vulnerabilities in Southeast Asia: Community-based adaptation, imagination, and interventions in space, to address socio-environmental challenges** ในช่วงเวลาที่ 1 คือ ระหว่างเวลา 09.30 - 11.00 น. ห้องประชุม REC A1.02 ซึ่งมีบทความที่ร่วมนำเสนอทั้งหมด 4 บทความ ได้แก่ (1) From global to local, mental health promotion in the word of climate change and disaster (2) Mainstreaming Narratives: Women on the Forefront of Sustaining Livelihood in Climate Change Adaptation (3) Impacts of climate change on agricultural adaptation strategies in Nepal และ (4) From Prayuth to Srettha's Climate Politics: Same Steps on the River? โดยมีผู้เข้าร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนทั้งจากไทย เนปาล ญี่ปุ่น และอินโดนีเซีย ร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนอย่างกว้างขวาง

ผู้รับทุนฯ ยังได้เข้าร่วมการประชุมในธีม **Climate Change Politics in Southeast Asia** ในช่วงเวลาแรก คือ ระหว่าง 09.00 - 10.30 น. ณ ห้องประชุม REC A1.02 โดยมีบทความร่วมนำเสนอจำนวน 4 บทความ ได้แก่ (1) Parliamentary Speech, Democratization, and the "Green Agenda" in Malaysia (2) Cyclone Mocha as a Theater of Power: Competing State-making in Post-Coup Myanmar's Climate-Vulnerable Landscape (3) Discursive (anti-) politics of climate change in Cambodia: Obscuring responsibilities, delaying transformative change? (4) Beyond the Ballot: Analysing Climate Change Policies of Thai Political Parties in the 2023 National Election โดยมีผู้เข้าร่วมนำเสนอทั้งจากเดนมาร์ก ไทย ออสเตรเลีย และอังกฤษ ซึ่งเป็นการอภิปรายในประเด็นมิติการเมืองสิ่งแวดล้อมในบริบทของประเทศต่างๆ ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

และสุดท้าย ผู้รับทุนฯ ได้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนในการประชุมเรื่อง **Measuring Societal Progress through Social Justice and Sustainability Lens: Southeast Asia and European Experiences and Collective Challenges** ซึ่งเป็นการประชุมในรูปแบบของวงเสวนาโต๊ะกลมที่ให้เวลากับประเด็นการแลกเปลี่ยนซักถาม ซึ่งในการประชุมนี้มีบทความที่ร่วมนำเสนอจำนวน 5 บทความ ได้แก่ (1) Social Justice and Sustainability Integrated Measurements? A case of Extreme Poverty in Peat Forest Fire Hotspots in Indonesia (2) The need for the combination of quantitative and qualitative assessment: Lesson learned from the development of the Thailand Social Justice Index (3) Evicted people of the creative city: Anthropological assessment of leaving no-one behind process in urban development (4) Exploring Strategies and Assessment for Meaningful Youth Engagement in Building Thailand's

Future: A Case of Youth Participation in Southern Thailand's Peace Process และ (5) Navigating Sustainability: Collaborative Governance for Socio-Environmental Progress in Map Ta Phut, Thailand โดยรูปแบบของการประชุมนั้นเป็นการเสวนาวงเล็กแบบโต๊ะกลม ที่จะเปิดให้ผู้นำเสนอบทความมีเวลาในการนำเสนอประมาณ 5-6 นาที โดยที่จะให้ความสำคัญกับการร่วมเปลี่ยนในประเด็นความเป็นไปได้ในการจัดทำมาตรการว่าด้วยความยุติธรรมทางสังคมที่ใช้ในปัจจุบันว่ามีความยืดหยุ่นเพียงพอที่จะรับกับประเด็นท้าทายด้านความยุติธรรมทางสังคมหรือไม่ นอกจากนั้น ยังมีการถกเถียงในประเด็นว่าด้วยการใช้ Paradigm ของโลกตะวันตกมาทำความเข้าใจประเด็นด้านความยุติธรรมหรือสิทธิมนุษยชนมาครอบคลุมความเข้าใจของโลกอื่น ๆ ที่เป็นชายขอบขององค์ความรู้ดังกล่าว เช่น เราจะมีที่ทางให้ความคิดความเชื่อของชุมชนอื่นที่ไม่ได้หมุนรอบโลกตะวันตกอย่างไร

(5) ผลการประชุม

รายละเอียดผลของการประชุมวิชาการ EUROSEAS ครั้งที่ 13 ของผู้รับทุนฯ นั้นประกอบไปด้วย 4 ส่วน ได้แก่ (1) รายละเอียดเกี่ยวกับการปาฐกถาของศาสตราจารย์พวงทอง ภวัครพันธุ์ (2) ประเด็น Climate-induced conflicts and vulnerabilities in Southeast Asia: Community-based adaptation, imagination, and interventions in space, to address socio-environmental challenges (3) Climate Change Politics in Southeast Asia และ (4) Measuring Societal Progress through Social Justice and Sustainability Lens: Southeast Asia and European Experiences and Collective Challenges

(1) ข้อถกเถียงว่าด้วยความมั่นคง และการขยายอำนาจของกองทัพไทยที่ผิดปกติ

ศาสตราจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พวงทอง ภวัครพันธุ์ ได้นำเสนอประเด็นการตั้งคำถามต่อบทบาทและอำนาจของกองทัพไทยภายใต้บริบทหลังการทำรัฐประหารที่แผ่ขยายไปยังกิจการที่ไม่ใช่ประเด็นความมั่นคงหลัก โดยพวงทองได้ฉายภาพความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับนิยามของ 'ความมั่นคง' (security) โดยได้แบ่งการนิยามออกเป็นความมั่นคงในรูปแบบดั้งเดิม (traditional security) ซึ่งยึดโยงกับการรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงภายใต้พรมแดน โดยมีทหารและกองทัพเป็นตัวแสดงหลัก โดยความมั่นคงตามนิยามนี้ปรากฏเด่นชัดในบริบทไทยภายใต้ห้วงเวลาของสงครามเย็น ในทศวรรษที่ 2500 ขณะเดียวกันก็ปรากฏความพยายามจากวงวิชาการที่ต้องการขยายนิยามของความมั่นคงให้ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งนำมาสู่การนิยามความมั่นคงที่ยึดโยงกับความเป็นมนุษย์ (human security) แต่ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า ภายหลังจากวงวนอันไม่น่าพึงปรารถนาของการเมืองไทยในช่วงเวลา 20 ปี คือ นับตั้งแต่การทำรัฐประหาร พ.ศ. 2549 และรัฐประหาร พ.ศ. 2557 ซึ่งต่างเป็นช่วงเวลาที่กองทัพภายใต้ นิยามความมั่นคงแบบดั้งเดิมนั้นคือคืบคลานและขยายกลไกการใช้อำนาจเข้ามาสู่สังคมเพิ่มมากขึ้น

พวงทอง ได้ยกตัวอย่างความพยายามดังกล่าวของกองทัพได้อย่างน่าสนใจ เช่น การที่กองทัพเป็นตัวแสดงที่ถือครองที่ดินของรัฐทั่วประเทศกว่า 30 เพอร์เซ็นต์ พร้อมกับปฏิเสธการเข้าใช้งานพื้นที่ดังกล่าว โดยอ้างการให้เหตุผลด้านความมั่นคง ทั้งที่กลับปรากฏข้อเท็จจริงตามสื่อสารมวลชนในกรณีของพื้นที่สัทธิบ จังหวัดชลบุรี ซึ่งกองทัพพื้นที่นั้นอ้างสิทธิในการถือครองพื้นที่ดังกล่าว โดยผ่านการอ้างการมอบกรรมสิทธิ์ที่ดินของ ร. 6 แต่กลับปรากฏมีการสร้างโรงแรม ที่พัก และแหล่งสนันทนาการของกองทัพ ในพื้นที่ดังกล่าว

พร้อมกันนั้นกองทัพยังกระทำตัวเป็นผู้ประกอบการผ่านการขายไฟฟ้าให้กับเอกชนและประชาชนในพื้นที่อีกด้วย ตัวอย่างที่น่าสนใจอีกประการ คือ ความพยายามของกองทัพในการเปลี่ยนภาพลักษณ์ผ่านโครงการค่ายเยาวชนฤดูร้อน ในพื้นที่ทหารต่าง ๆ เช่น ในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าซึ่งเป็นผลมาจากนโยบายของกองทัพบก จึงอาจกล่าวได้ว่า ในห้วงเวลากว่า 20 ปี บทบาทของกองทัพไทยนั้นจะเป็นสิ่งที่ปราศจากซึ่งการวิพากษ์วิจารณ์และไม่สามารถที่จะจับต้องได้ (untouchable) นอกจากนั้น กองทัพภายใต้กระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง กองทัพและทหารได้สร้างความเป็นปึกแผ่นของตนเองผ่านการสร้างเครือข่ายและขยายกลไกไปยังภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคม จนทำให้สังคมไทยนั้นยอมรับภารกิจหน้าที่และพื้นที่ของกองทัพในบริบทของสังคมและการเมือง จนพวงทองในฐานะองค์ปาฐกได้กล่าวว่สิ่งนี้คือความผิดฝาผิดตัว และไร้สาระอย่างมาก (absurdity)

(2) Climate-induced conflicts and vulnerabilities in Southeast Asia:

Community-based adaptation, imagination, and interventions in space, to address socio-environmental challenges

การประชุมในธีมนี้มีบทความที่ร่วมนำเสนอจำนวน 4 บทความ โดย 3 บทความแรกนั้นเป็นบทความที่ตั้งประเด็นสนทนาในเรื่องการปรับตัวของบรรดาชุมชน/ผู้คนที่ได้รับผลกระทบและต้องรับมือกับวิกฤตภาวะภูมิอากาศโลกที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การตั้งคำถามต่อผลกระทบทางสุขภาพทางจิต (mental health) ของบรรดาชุมชนในพื้นที่ที่ต้องรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะบรรดาเกษตรกรที่ต้องความมั่นคงที่เศรษฐกิจนั้นยึดโยงกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยทั้งสามบทความข้างต้นนั้นใช้การวิเคราะห์ในระดับตัวแสดงที่แตกต่างกัน อาทิ บทบาทของผู้หญิงในการสร้างความยืดหยุ่นเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ขณะที่บทความสุดท้ายนั้นเป็นการตั้งคำถามในระดับโครงสร้างคือ ‘ระบอบการเมือง’ ที่ส่งผลต่อการกำหนดแนวนโยบายในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะประเด็นการตั้งคำถามต่อประเทศไทยในห้วงปีที่ผ่านมาภายหลังการเลือกตั้ง พ.ศ. 2566 ต่อคำถามที่ว่าการเมืองไทยนั้นได้เปลี่ยนแปลงจากระบอบเสนาธิปไตย/ระบอบผสม มาสู่การเป็นประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลอย่างมีนัยยะสำคัญอย่างไรต่อทิศทางนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของไทย

(3) Climate Change Politics in Southeast Asia

วงเสวนานี้ให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจมิติทางการเมืองที่มีต่อสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏในประเทศกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ กัมพูชา พม่า มาเลเซีย และไทย โดยความน่าสนใจของวงเสวนานี้จะแตกต่างจาก (2) ซึ่งให้ความสนใจกับประเด็นเชิงตัวแสดงที่มีการรับมือความเปลี่ยนแปลงด้านสภาพภูมิอากาศ ขณะที่วงเสวนานี้จะให้ความสำคัญกับประเด็นเชิงโครงสร้าง / ตัวแสดงที่สัมพันธ์กับมิติของโครงสร้างมากกว่า โดยเฉพาะการที่ประเทศที่เป็นตัวอย่างในการศึกษานั้นมีความแตกต่างกันอย่างมากในเชิงระบอบการเมือง เช่น กัมพูชา และพม่า ในฐานะกลุ่มประเทศที่ไม่เป็นประชาธิปไตย หรือในกรณีของไทยและมาเลเซียในฐานะประเทศที่มีพัฒนาไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยที่มากขึ้น โดยบทความกรณีศึกษาประเทศพม่า ได้หยิบบริบทของเหตุการณ์ภัยพิบัติสำคัญที่เกิดในพม่าในแง่ของการรับมือบรรเทาความ

ช่วยเหลือจากเหตุการณ์ดังกล่าวนั้น กลับปรากฏบทบาทของกลุ่มทหารชาติพันธุ์ที่เข้ามามีบทบาทและสามารถบริหารจัดการกับภาวะวิกฤตได้มีประสิทธิภาพมากที่รัฐบาลทหารพม่า ขณะที่ในกรณีของประเทศกัมพูชาในการรับมือกับภัยพิบัติน้ำท่วมซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทว่าผู้นำทางการเมืองของกัมพูชากลับไม่รับรู้เกี่ยวกับผลกระทบดังกล่าว โดยปฏิเสธว่าภัยพิบัตินี้ดังกล่าวเป็นผลมาจากพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ของประเทศ มากกว่าที่จะเป็นผลกระทบองค์รวมจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในทางตรงกันข้ามกับท่าทีของนักการเมืองในประเทศมาเลเซียซึ่งได้หยิบยกเอาประเด็นวาทกรรมเกี่ยวกับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมาเป็นประเด็นถกเถียงในรัฐสภามาเลเซีย ซึ่งทำที่ดังกล่าวนี้สัมพันธ์กับการที่มาเลเซียเพิ่มระดับความเป็นประชาธิปไตยที่เปิดโอกาสให้ตัวแสดงทางการเมืองในพรรคการเมืองฝ่ายก้าวหน้าเข้ามามีบทบาทในการเมืองระดับรัฐสภามากขึ้น เช่นเดียวกับกรณีของประเทศไทยในหัวของการเลือกตั้ง พ.ศ. 2566 ที่พรรคการเมืองฝ่ายก้าวหน้า คือ พรรคก้าวไกลเข้ามามีบทบาททางการเมืองและได้ชูนโยบายที่เกี่ยวข้องกับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมอย่างกว้างขวาง แต่ทว่า แม้พรรคการเมืองดังกล่าวจะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง แต่ไม่สามารถจัดตั้งรัฐบาลได้อันเป็นผลมาจากโครงสร้างทางการเมืองที่แฝงฝังในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ที่ไม่เป็นประชาธิปไตย ทำให้การผลักดันนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมดังกล่าวกลับไม่สามารถเป็นผลในเชิงรูปธรรมได้นั่นเอง

(6) ประโยชน์ที่ได้รับ

(6.1) ประโยชน์ที่ผู้รับทุนได้รับ

- 1) เพิ่มพูนองค์ความรู้ทางวิชาการจากชุมชนทางวิชาการระดับนานาชาติ
- 2) ทบทวนและพัฒนาศักยภาพในการเขียนบทความวิชาการภาษาอังกฤษที่ได้รับการยอมรับ
- 3) สร้างเครือข่ายทางวิชาการจากผู้ร่วมเสวนาทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(6.2) ประโยชน์ที่มหาวิทยาลัยได้รับ

- 1) สร้างการรับรู้ต่อศักยภาพของบุคลากรสายวิชาการของมหาวิทยาลัย ในการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ
- 2) สนับสนุนการเพิ่มศักยภาพทางวิชาการของบุคลากรสายวิชาการของมหาวิทยาลัย
- 3) สร้างเครือข่ายของชุมชนวิชาการทั้งระดับประเทศและนานาชาติ

(7) ข้อเสนอแนะ

ผู้รับทุนเห็นด้วยกับแนวทางพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของทางมหาวิทยาลัยและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการให้ทุนอาจารย์เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการต่าง ๆ ทว่าจากประสบการณ์ในฐานะผู้ขอรับทุนฯ ครั้งนี้ ขอเสนอแนะให้ทางมหาวิทยาลัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรับปรุงระเบียบในการขอรับทุนฯ ให้มีความคล่องตัวสอดคล้องกับรูปแบบของการประชุมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้ประโยชน์ คือ ในกรณีที่บุคลากรผู้ขอรับทุนฯ เข้า